

EUROOPPALAINEN MAISEMAYLEISSOPIMUS

Eurooppalainen maisemayleissopimus

Eurooppalainen maisemayleissopimus eli maisemasopimus on Euroopan neuvoston sopimus, jonka tavoitteena on maisemien suojelun, hoidon ja suunnittelun edistäminen sekä eurooppalainen yhteistyö maisema-asioissa. Se pyrkii lisäämään tietoisuutta maisemien arvosta, merkityksestä ja muuttumisesta. Maisemasopimus on osa kulttuuriperintöä ja kulttuuriympäristöä käsittelevää Euroopan neuvoston sopimusperhettä.

Eurooppalainen maisemayleissopimus allekirjoitettiin Firenzessä lokakuussa 2000. Sopimuksen on allekirjoittanut 35 Euroopan neuvoston jäsenmaata, ja se on voimassa jo 29 maassa. Sopimus pannaan toimeen kansallisin keinoin ja kunkin maan omaan toimintaympäristöön sovittaen. Suomessa sopimus ja siihen liittyvä laki ovat olleet voimassa 1.4.2006 lähtien.

www.coe.int/europeanlandscapeconvention
www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=246814&clan=fi&clan=fi

Toimitus ja taitto: Mervi Koskinen

Kuvat: Tapio Heikkilä

Paino: Vammalan kirjapaino, 2008

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

MUSEOVIRASTO

Monimuotoiset maisemat

Maisemat ilmentävät eurooppalaisen kulttuuri- ja luonnonperinnön monimuotoisuutta. Niillä on tärkeä merkitys ihmisen elinympäristönä. Maisemasopimus syntyi tämän yhteisen perinnön ja arvoisällön turvaamiseksi. Se velvoittaa viranomaisia vaalimaan maiseman arvoja ja kannustaa kansalaisia osallistumaan maisemia koskevaan päätöksentekoon. Sopimus koskee yhtä lailla luonnonmaisemia, maaseudun viljelymaisemia kuin rakennettuja kaupunkimaisemiakin. Siihen sisältyvät myös arkiympäristöt ja huonolaatuiseksi muuntuneet alueet.

Maisema on eri elementtien muodostama, jatkuvasti muuttuva kokonaisuus. Maisema muuttuu sekä luonnon että ihmisen vaikutuksesta. Maiseman arvojen tunnistaminen on erityisen tärkeää, kun maankäyttötavat ovat muuttumassa. Jotta maiseman luonne voitaisiin säilyttää, täytyy tuntea sen historia ja rakenne. Niiden pohjalta voidaan vaalia maiseman olennaisia arvoja ja piirteitä.

Maisemasopimus Suomessa

Suomi on sitoutunut edistämään Eurooppalaisen maisemayleissopimuksen tavoitteita. Suomen lainsäädäntö, hallinnolliset ohjelmat ja käytännöt täyttävät sopimuksen perusvelvoitteet. Maankäyttö- ja rakennuslaki, luonnonsuojelulaki, mainaismuistolaki, maa- ja metsätalouden säädökset sekä muut ympäristön kauneus- ja kulttuuriarvoihin vaikuttavat säädökset auttavat edistämään sopimuksen tavoitteita.

Esimerkiksi maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet velvoittavat edistämään maiseman arvojen vaalimista alueidenkäytön suunnittelun kaikilla tasoilla. Kaavoitus edellyttää viranomaisten ja kansalaisten vuorovaikutusta. Kansalaisten, järjestöjen ja viranomaisten keskinäisellä vuoropuhelulla on suuri vaikutus monien hankkeiden maisema-vaikutuksiin.

Maisemasopimuksen toteuttaminen edellyttää, että kansalaisten tietoisuus maisemakysymyksistä lisääntyy. Joka toinen vuosi myönnettävä Euroopan neuvoston maisemapalkinto tekee sopimusta tunnetuksi sekä tarjoaa tunnustusta niille paikallisille ja alueellisille viranomaisille ja kansalaisjärjestöille, jotka ovat merkittävästi edistäneet maiseman vaalimista.

EUROOPPALAINEN MAISEMAYLEISSOPIMUS
– Firenze 20. lokakuuta 2000 –

Johdanto

Euroopan neuvoston jäsenvaltiot, jotka ovat allekirjoittaneet tämän yleis-
sopimuksen ja jotka

ottavat huomioon, että Euroopan Neuvosto pyrkii lisäämään jäsenvaltioidensa
välistä yhtenäisyyttä sekä turvaamaan ja toteuttamaan käytännössä niiden
perinteisesti yhteisiä ihanteita ja periaatteita varsinkin talouselämää ja yhteis-

haluavat saavuttaa sosiaalisten tarpeiden, taloudellisen toiminnan ja ympäristön
väliseen tasapainoon pohjautuvan kestäväen kehityksen;

kiinnittävät huomiota maiseman tärkeään merkitykseen julkisen edun kannalta
kulttuuriin, ekologiaan, ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvissä asioissa ja
pitävät sitä merkittävänä taloudellisen toiminnan voimavarana, jonka suojele,

ovat tietoisia siitä, että maisema vaikuttaa paikalliskulttuurin muotoutumiseen
ja on olennainen osa Euroopan luonnon- ja kulttuuriperintöä ja että se edistää
ihmisten hyvinvointia ja lujittaa eurooppalaista identiteettiä;

myöntävät, että maisema on tärkeä osa ihmisten elämänlaatua kaikkialla: sekä
taajamissa että maaseudulla, sekä huono- että korkealaatuisilla alueilla, sekä
arkiympäristössä että alueilla, joita pidetään huomattavan kauniina;

kiinnittävät huomiota siihen, että maa- ja metsätalouden, teollisuuden ja
kaivos-toiminnan tuotantotapojen, alue- ja kaupunkisuunnittelun, liikenteen,
infrastruktuurin, matkailun ja virkistystoiminnan kehittyminen sekä yleisem-
mällä tasolla koko maailmantalouden muutokset nopeuttavat usein maiseman
muuttumista;

toivovat vastaavansa yleisön toiveisiin saada nauttia laadukkaista maisemista ja osallistua aktiivisesti niiden kehittämiseen;

pitävät maisemaa yksilön ja sosiaalisen hyvinvoinnin tärkeänä osatekijänä ja katsovat, että jokaisella on sen suojeluun, hoitoon ja suunnitteluun liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia;

ottavat huomioon luonnon ja kulttuuriperinnön suojeluun ja hoitoon, alue- ja maankäytönsuunnitteluun, paikalliseen itsehallintoon ja valtion rajat ylittävään yhteistyöhön liittyvät voimassa olevat kansainväliset oikeudelliset asiakirjat, erityisesti yleissopimuksen Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristön suojelusta (Bern, 19. syyskuuta 1979), Euroopan rakennustaiteellisen perinnön suojelua koskevan yleissopimuksen (Granada, 3. lokakuuta 1985), tarkistetun eurooppalaisen yleissopimuksen arkeologisen perinnön suojelusta (Valletta, 16. tammikuuta 1992), eurooppalaisen puiteyleissopimuksen paikallisten ja alueellisten viranomaisten yhteistyöstä yli valtakunnan rajojen (Madrid, 21. toukokuuta 1980) sekä sen lisäpöytäkirjat, Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan (Strasbourg, 15. lokakuuta 1985), biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen (Rio, 5. kesäkuuta 1992), maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemista koskevan yleissopimuksen (Pariisi, 16. marraskuuta 1972) sekä yleissopimuksen tiedon saannista, kansalaisten osallistumisoikeudesta sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa (Århus, 25. kesäkuuta 1998);

myöntävät, että Euroopan maiseman laatu ja monimuotoisuus on yhteinen voimavara ja että sen suojelemiseksi, hoitamiseksi ja suunnittelemiseksi on tärkeää tehdä yhteistyötä;

haluavat laatia uuden asiakirjan, jonka yksinomaisena tarkoituksena on kaikkien Euroopan maisemien suojelu, hoito ja suunnittelu;

ovat sopineet seuraavaa:

1. luku – YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 artikla – Määritelmät

Tässä yleissopimuksessa:

- a) “maisema” tarkoittaa aluetta sellaisena kuin ihmiset sen mieltävät ja jonka ominaisuudet johtuvat luonnon ja/ tai ihmisen toiminnasta ja vuorovaikutuksesta;
- b) “maisemapolitiikka” tarkoittaa toimivaltaisten viranomaisten muotoilemia yleisiä periaatteita, strategioita ja ohjeita, jotka mahdollistavat erityiset maiseman suojelu-, hoito- ja suunnittelutoimenpiteet;
- c) “maiseman laatutavoite” tarkoittaa sellaisia yksittäiseen maisemaan kohdistuvia tavoitteita, jotka muotoilevat toimivaltaiset viranomaiset. Tavoitteet muotoillaan niiden toiveiden pohjalta, joita yleisöllä on ympäristönsä maisemallisiin piirteisiin liittyen;
- d) “maisemasuojelu” tarkoittaa maiseman erityis- tai ominaispiirteiden säilyttämistä ja ylläpitoa toimenpitein, jotka ovat perusteltuja luonnonmuotojen ja/tai ihmisen toiminnan perinnearvon vuoksi;
- e) “maisemanhoito” tarkoittaa toimintaa, jolla kestävän kehityksen näkökulmasta varmistetaan maiseman säännöllinen hoitaminen ja jolla ohjataan ja yhteensovitetään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön kehityksen aiheuttamia muutoksia;
- f) “maisemasuunnittelu” tarkoittaa voimakasta ennakoivaa toimintaa, jonka tarkoituksena on parantaa, ennallistaa tai luoda maisemia.

2 artikla – Soveltamisala

Jos 15 artiklassa ei toisin määrätä, tätä yleissopimusta sovelletaan sopimuspuolten koko alueeseen ja se käsittää luonnon-, maaseutu- ja taajama-alueet ja taajamien reuna-alueet. Soveltamisalaan sisältyvät maa-, sisävesi- ja merialueet. Yleissopimus koskee yhtä lailla huomattavina pidettäviä maisemia kuin arkiympäristöjä ja huonolaatuisiakin maisemia.

3 artikla – Tavoitteet

Tämän yleissopimuksen tavoitteet ovat maisemansuojelun, -hoidon ja -suunnittelun edistäminen sekä eurooppalaisen maisemayhteistyön järjestäminen.

Mobil

NISSAN
TUOLTO

Keskisuomalainen
Kela

OHUUKKO
TELJO
ARINEN

2. Luku – KANSALLISET SOPIMUKSET

4 artikla – Vastuun jakaminen

Kukin sopimuspuoli panee tämän yleissopimuksen ja erityisesti sen 5 ja 6 artiklan täytäntöön oman sisäisen työnjakonsa, perustuslaillisten periaatteidensa ja hallinnollisten järjestelyjensä sekä läheisyysperiaatteen mukaisesti ja ottaen huomioon Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan. Kukin sopimuspuoli panee tämän yleissopimuksen täytäntöön oman politiikkansa mukaisesti poikkeamatta kuitenkaan yleissopimuksen määräyksistä.

5 artikla – Yleiset toimenpiteet

Kukin sopimuspuoli sitoutuu:

- a) tunnustamaan lainsäädännössään maisemat olennaiseksi osaksi ihmisten ympäristöä, yhteisen kulttuuri- ja luonnonperinnön monimuotoisuuden ilmentymäksi ja identiteettinsä perustaksi;
- b) laatimaan ja toteuttamaan 6 artiklassa mainittujen erityistoimenpiteiden avulla maisemansuojelun, -hoitoon ja -suunnitteluun tähtäävää maisemapolitiikkaa;
- c) ottamaan käyttöön menettelytapoja, joiden kautta yleisö, paikallis- ja alueviranomaiset ja muut asianosaiset voivat osallistua tämän artiklan b kohdassa mainitun maisemapolitiikan määrittämiseen ja toteuttamiseen;
- d) sisällyttämään maisemanäkökohdat alue- ja kaupunkisuunnittelupolitiikkaansa sekä kulttuuri-, ympäristö-, maatalous-, sosiaali- ja talouspolitiikkaansa ja muihin toimintaohjelmiin, joilla saattaa olla suoraa tai välillistä vaikutusta maisemaan.

6 artikla – Erityistoimenpiteet

A. Tietoisuuden lisääminen

Kukin sopimuspuoli sitoutuu lisäämään kansalaisyhteiskunnan, yksityisten järjestöjen ja viranomaisten tietoisuutta maisemien arvosta, merkityksestä ja muuttumisesta.

B. Koulutus

Kukin sopimuspuoli sitoutuu edistämään:

- a) koulutusta asiantuntijoille, joiden tehtävät liittyvät maiseman arviointiin ja maisemaan kohdistuvaan toimintaan;
- b) maisemapolitiikkaan sekä maisemansuojeluun, -hoitoon ja -suunnitteluun liittyvien monitieteellisten koulutusohjelmien järjestämistä yksityisen ja julkisen sektorin ammattilaisille ja asianosaisille yhdistyksille;
- c) maiseman arvoja sekä maisemansuojeluun, -hoitoon ja -suunnitteluun liittyviä kysymyksiä käsittelevien koulu- ja yliopistokurssien järjestämistä soveltuviissa oppiaineissa.

C. Määrittäminen ja arviointi

1. Tämän yleissopimuksen 5 artiklan c kohdassa tarkoitettujen asianosaisten aktiivisen osallistumisen avulla ja lisätäkseen tietoa maisemistaan, kukin sopimuspuoli sitoutuu:

- a)
 - i) tunnistamaan maisemansa koko alueellaan;
 - ii) analysoimaan maisemien ominaispiirteet ja niitä muuttavat tekijät;
 - iii) kiinnittämään huomiota muutoksiin;

b) arvioimaan näin määritetyt maisemat ottaen huomioon asianosaisten ja väestön niille antaman erityisarvon

2. Näiden määritys- ja arviointimenettelyjen apuna käytetään kokemusten ja menetelmien vaihtoa, jota järjestetään sopimuspuolten välillä Euroopan tasolla 8 artiklan mukaisesti.

D. Maiseman laatutavoitteet

Kukin sopimuspuoli sitoutuu 5 artiklan c kohdan mukaisen julkisen kuulemisen jälkeen laatimaan määritetyille ja arvioiduille maisemille laatutavoitteet.

E. Toimeenpano

Maisemapolitiikan toimeenpanemiseksi kukin sopimuspuoli sitoutuu ottamaan käyttöön keinoja, joiden tarkoituksena on maisemansuojelu, -hoito ja/tai -suunnittelu.

KOHNO HARDWARE

STAB

REKES

3. Luku – EUROOPPALAINEN YHTEISTYÖ

7 artikla – Kansainväliset toimintaperiaatteet ja ohjelmat

Sopimuspuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä maisemaulottuvuuden ottamiseksi huomioon kansainvälisissä toimintaperiaatteissa ja ohjelmissa ja tarvittaessa suosittelemaan maisemanäkökohtien sisällyttämistä niihin.

8 artikla – Keskinäinen apu ja tietojen vaihto

Sopimuspuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä tehostaakseen tämän yleissopimuksen muiden artiklojen nojalla toteutettuja toimenpiteitä, ja erityisesti:

- a) antamaan toisilleen teknistä ja tieteellistä apua maisema-asioissa keräämällä ja vaihtamalla kokemuksia ja tutkimusprojektien tuloksia;
- b) edistämään maisema-asiantuntijoiden vaihtoa erityisesti koulutusta ja tiedonvälitystä varten;
- c) vaihtamaan tietoja kaikissa yleissopimuksen määräysten kattamissa asioissa.

9 artikla – Rajat ylittävät maisemat

Sopimuspuolet kannustavat valtioiden rajat ylittävää paikallis- ja alueyhteistyötä ja tarvittaessa valmistelevat ja toteuttavat yhteisiä maisemaohjelmia.

10 artikla – Yleissopimuksen täytäntöönpanon valvonta

1. Euroopan neuvoston ministerikomitea nimeää olemassa olevista Euroopan neuvoston perussäännön 17 artiklan nojalla perustetuista toimivaltaisista asiantuntijakomiteista ne, jotka vastaavat yleissopimuksen täytäntöönpanon valvonnasta.
2. Jokaisen asiantuntijakomitean kokouksen jälkeen Euroopan neuvoston pääsihteeri antaa ministerikomitealle raportin tehdystä työstä ja yleissopimuksen toimivuudesta.
3. Asiantuntijakomitea antaa ministerikomitealle ehdotuksen Euroopan neuvoston maisemapalkinnon myöntämiskriteereistä ja sitä koskevista säännöistä.

11 artikla – Euroopan neuvoston maisemapalkinto

1. Euroopan neuvoston maisemapalkinto on tunnustus, joka voidaan myöntää paikallis- ja alueviranomaisille ja niiden ryhmittymille, jotka ovat osana tämän yleissopimuksen sopimuspuolen maisemapolitiikkaa ottaneet käyttöön sellaisia toimintaperiaatteita tai toimenpiteitä joiden tarkoituksena on oman alueen maiseman- suojele, -hoito ja/tai -suunnittelu ja jotka ovat osoittautuneet pysyvästi tehokkaiksi ja ovat siten esimerkkinä muille alueviranomaisille Euroopassa. Tunnustus voidaan myöntää myös kansalaisjärjestöille, jotka ovat erityisen merkittävästi osallistuneet maisemansuojeluun, -hoitoon tai -suunnitteluun.
2. Sopimuspuolet toimittavat Euroopan neuvoston maisemapalkintoa koskevat hakemukset 10 artiklassa mainituille asiantuntijakomiteoille. Useamman valtion raja-alueiden paikallis- ja alueviranomaiset ja niiden ryhmittymät voivat tehdä yhteisen hakemuksen, jos ne hoitavat maisemaa yhdessä.
3. Tämän yleissopimuksen 10 artiklassa mainittujen asiantuntijakomiteoiden ehdotuksesta ministerikomitea määrittelee ja julkaisee Euroopan neuvoston maisemapalkinnon myöntämiskriteerit, hyväksyy sitä koskevat säännöt ja myöntää palkinnon.
4. Euroopan neuvoston maisemapalkinnon myöntämisen tarkoituksena on kannustaa palkinnon saajia varmistamaan kyseisten maisema-alueiden kestävä suojele, hoito ja/tai suunnittelu.

4. luku – LOPPUMÄÄRÄYKSET

12 artikla – Yleissopimuksen ja muiden asiakirjojen suhde

Tämän yleissopimuksen määräykset eivät rajoita muihin voimassa oleviin tai tuleviin sitoviin kansallisiin tai kansainvälisiin asiakirjoihin sisältyvien maisemansuojelua, -hoitoa ja -suunnittelua koskevien tiukempien määräysten soveltamista.

13 artikla – Allekirjoittaminen, ratifiointi ja voimaantulo

1. Tämä yleissopimus on avoinna Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden allekirjoitettavaksi. Se on ratifioitava tai hyväksyttävä. Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.
2. Yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona kymmenen Euroopan neuvoston jäsenvaltiota on ilmaissut haluavansa sitoutua yleissopimukseen tämän artiklan edellisen kohdan määräysten mukaisesti.
3. Sellaisen allekirjoittajavaltion osalta, joka myöhemmin ilmaisee haluavansa sitoutua tähän yleissopimukseen, yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta kyseisen valtion ratifioimis- tai hyväksymiskirjan tallettamisesta.

14 artikla – Liittyminen

1. Tämän yleissopimuksen voimaantulon jälkeen Euroopan neuvoston ministerikomitea voi kutsua Euroopan yhteisön ja minkä tahansa Euroopan neuvoston ulkopuolisen Euroopan valtion liittymään yleissopimukseen Euroopan neuvoston perussäännön 20 artiklan d kohdan määräysten mukaisesti enemmistöpäätöksellä ja ministerikomiteapaikkaan oikeutettujen valtioiden yksimielisellä äänestyspäätöksellä.
2. Tähän yleissopimukseen liittyvän valtion osalta tai Euroopan yhteisön osalta, jos se liittyy yleissopimukseen, yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta liittymiskirjan tallettamisesta Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.

15 artikla – Alueellinen soveltaminen

1. Allekirjoittaessaan tämän yleissopimuksen tai tallettaessaan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa valtio tai Euroopan yhteisö voi määrittää alueen tai alueet, joihin tätä yleissopimusta sovelletaan.
2. Sopimuspuoli voi myöhemmin Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitetulla lauselmalla laajentaa tämän yleissopimuksen soveltamista muuhun lauselmassa määritettyyn alueeseen. Yleissopimus tulee sellaisen alueen osalta voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona pääsihteeri on saanut lauselman.
3. Tämän artiklan kahden edellisen kohdan mukaisesti toimitettu lauselmä voidaan lauselmassa mainitun alueen osalta peruuttaa Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitetulla ilmoituksella. Peruutus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona pääsihteeri on saanut ilmoituksen.

16 artikla – Irtisanoutuminen

1. Sopimuspuoli voi milloin tahansa sanoutua irti tästä yleissopimuksesta Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitetulla ilmoituksella.
2. Irtisanoutuminen tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona pääsihteeri on saanut ilmoituksen.

17 artikla – Muutokset

1. Sopimuspuolet tai 10 artiklassa mainitut asiantuntijakomiteat voivat ehdottaa muutoksia tähän yleissopimukseen.
2. Muutosehdotukset ilmoitetaan Euroopan neuvoston pääsihteerille, joka antaa ne tiedoksi Euroopan neuvoston jäsenvaltioille, muille sopimuspuolille sekä Euroopan neuvoston ulkopuolisille Euroopan valtioille, jotka on kutsuttu liittymään tähän yleissopimukseen 14 artiklan määräysten mukaisesti.
3. Tämän yleissopimuksen 10 artiklassa mainitut asiantuntijakomiteat käsittelevät muutosehdotukset ja toimittavat sopimuspuolten edustajien kolmen neljäosan enemmistöllä hyväksymän tekstin ministerikomitean hyväksyttäväksi. Kun ministerikomitea on hyväksynyt tekstin Euroopan neuvoston perussäännön 20 artiklan d kohdan määräysten mukaisella enemmistö päätöksellä ja ministerikomiteapaikkaan oikeutettujen sopimusvaltioiden yksi-mielisellä äänestys päätöksellä, teksti toimitetaan sopimuspuolten hyväksyttäväksi.
4. Muutos tulee voimaan sen hyväksyneiden sopimuspuolten osalta seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona kolme Euroopan neuvoston jäsenvaltiota on ilmoittanut pääsihteerille hyväksyneensä muutoksen. Sellaisen sopimuspuolen osalta, joka myöhemmin hyväksyy muutoksen, muutos tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona tämä sopimuspuoli on ilmoittanut pääsihteerille hyväksyneensä muutoksen.

18 artikla – Ilmoitukset

Euroopan neuvoston pääsihteeri ilmoittaa Euroopan neuvoston jäsenvaltioille sekä tähän yleissopimukseen liittyneille valtioille tai Euroopan yhteisölle

- a) kaikista allekirjoituksista;
- b) kaikista ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjojen tallettamisista;
- c) kaikista tämän yleissopimuksen 13, 14 ja 15 artiklan mukaisista voimaantulopäivistä;
- d) kaikista 15 artiklan mukaisesti esitetyistä lauselmista;
- e) kaikista 16 artiklan mukaisista irtisanoutumisista;
- f) kaikista muutosehdotuksista, 17 artiklan mukaisesti hyväksytyistä muutoksista ja muutosten voimaantulopäivistä;
- g) muista toimista, ilmoituksista, tiedoista tai tiedonannoista, jotka liittyvät tähän yleissopimukseen.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet ovat asianmukaisesti valtuutettuina allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

Laadittu Firenzessä 20 päivänä lokakuuta 2000 englannin ja ranskan kielellä, molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaisia, yhtenä kappaleena, joka talletetaan Euroopan neuvoston arkistoon. Euroopan neuvoston pääsihteeri toimittaa siitä oikeaksi todistetun jäljennöksen kullekin Euroopan neuvoston jäsenvaltiolle sekä muulle valtiolle tai Euroopan yhteisölle, jos se on kutsuttu liittymään tähän yleissopimukseen.

EUROOPPALAISEN
MAISEMAYLEISSOPIMUKSEN
ALLEKIRJOITTANEET
JA HYVÄKSYNEET (*) MAAT
(Tilanne 18.11.2008)

Alankomaat *
Armenia *
Azerbaidžan
Belgia *
Bulgaria *
Espanja *
Irlanti *
Iso-Britannia *
Italia *
Kreikka
Kroatia *
Kypros *
Latvia *
Liettua *
Luxemburg *
Makedonian tasavalta *
Malta
Moldova *
Norja *
Puola *
Portugali *
Ranska *
Romania *
Ruotsi
San Marino *
Serbia
Slovakia *
Slovenia *
Suomi *
Sveitsi
Tanska *
Tšekki *
Turkki *
Ukraina *
Unkari *

LÄNDER SOM HAR
UNDERTECKNAT OCH
GODKÄNT DEN EUROPEISKA
LANDSKAPSKONVENTIONEN
(Läger 18.11.2008)

- * Armenien
- * Azerbajdzjan
- * Belgien
- * Bulgarien
- * Kroatien
- * Cypern
- * Tjeckien
- * Danmark
- * Finland
- * Frankrike
- * Grekland
- * Ungern
- * Irland
- * Italien
- * Letland
- * Litauen
- * Luxemburg
- * Malta
- * Moldavien
- * Nederländerna
- * Norge
- * Polen
- * Portugal
- * Rumänien
- * San Marino
- * Serbien
- * Slovakien
- * Slovenien
- * Spanien
- * Sverige
- * Schweiz
- * Republiken Makedonien
- * Turkiet
- * Ukraina
- * Storbritannien

Europarådets generalsekreterare skall notifiera Europarådets medlemsstater, varje stat eller Europeiska gemenskaper som har anslutit sig till denna konvention om

a) underrekannde,
 b) deponering av ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument,
 c) dag för konventionens ikraftträdande enligt artiklarna 13, 14 och 15,
 d) deklaration enligt artikel 15,
 e) uppsägning enligt artikel 16,
 f) förslag till ändring, varje ändring som antagits enligt artikel 17 och den dag då den träder i kraft,
 g) andra åtgärder, notifikationer, upplysningar eller meddelanden som rör denna konvention.

Till bekräftelse härav har underrekannde, därtill vederbörligen befullmäktigade, underrekannde denna konvention.

Upprättad i Florens den 20 oktober 2000 på engelska och franska, vilka båda texter äger lika giltighet, i ett enda exemplar, som skall deponeras i Europarådets arkiv. Europarådets generalsekreterare skall överända bestyrkta kopior till varje medlemsstat i Europarådets och till varje stat eller Europeiska gemenskapen som har inbjudits att ansluta sig till denna konvention.

1. En part eller de expertkommittéer som avses i artikel 10 kan föreslå ändringar i denna konvention.
2. Ett ändringsförslag skall notifieras till Europarådets generalsekreterare som skall överända det till Europarådets medlemsstater, de andra parterna och till varje europeisk stat som inte är medlem och som har inbjudits att ansluta sig till denna konvention i enlighet med bestämmelserna i artikel 14.
3. De expertkommittéer som avses i artikel 10 skall behandla varje ändringsförslag och framlägga den text som har antagits med tre fjärdedels majoritet av parternas företrädare för antagande av ministerkommittén. Sedan förslaget har antagits av ministerkommittén med den majoritet som anges i artikel 20 d i Europarådets stadga och enhälligt av de anslutna stater som är berättigade att sitta i ministerkommittén, skall texten överändas till parterna för godtagande.
4. En ändring skall träda i kraft för de parter som har godtagit den på den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då Europarådets medlemsstater informerade generalsekreteraren om sitt godtagande. För en part som godtar ändringen senare skall en sådan ändring träda i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då denna part informerade generalsekreteraren om sitt godtagande.

Artikel 17 – Ändringar

1. En part kan när som helst säga upp denna konvention genom notifikation till Europarådets generalsekreterare.
2. Uppsägningen träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog notifikationen.

Artikel 16 – Uppsägning

1. En stat eller Europeiska gemenskapen kan vid tidpunkten för underreknande eller när den deponerar sitt ratifikations-, godkännande- eller avslutningsinstrument ange på vilket territorium eller vilka territorier denna konvention skall vara tillämplig.

2. En part kan vid en senare tidpunkt, genom förklaring ställad till Europarådets generalsekreterare, utsträcka tillämpningen av denna konvention till ett annat territorium som anges i förklaringen. Konventionen träder i kraft med avseende på ett sådant territorium den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog förklaringen.

3. En förklaring som avgetts i enlighet med de båda föregående punkterna kan, med avseende på ett territorium som har angetts i förklaringen, återtass genom en notifikation ställad till generalsekreteraren. Ett sådant återtagande träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog notifikationen.

2. I förhållande till en stat som ansluter sig eller till Europeiska gemenskapen, om den ansluter sig, träder konventionen i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då anslutningsinstrumentet deponerades hos Europarådets generalsekreterare.

1. Efter det att denna konvention har trätt i kraft kan Europarådets ministerråd samt enhälligt av de anslutna stater som är berättigade att sitta i medlem av Europarådet att ansluta sig till konventionen genom ett beslut som fattas med det majoritetsbeslut som anges i artikel 20 d i Europarådets stadga samt enhälligt av de anslutna stater som är berättigade att sitta i ministerrådet.

Artikel 14 – Anslutning

3. I förhållande till en medlemsstat som senare uttrycker sitt samtycke till att vara bunden av konventionen träder denna i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då ratifikations-, godtagande- eller godkännandestruktur deponerades.

2. Denna konvention träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då tio medlemsstater i Europarådet har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av konventionen i enlighet med bestämmelserna i föregående punkt.

1. Denna konvention skall stå öppen för underrättande av Europarådets medlemsstater. Den skall ratificeras, godtas eller godkännas. Ratifikations-, godtagande- eller godkännandestruktur skall deponeras hos Europarådets generalsekreterare.

13 artikla – Underrättande, ratificering och ikraftträdande

Bestämmelserna i denna konvention skall inte påverka strängare bestämmelser om skydd, förvaltning och planering av landskap i andra behöriga eller framtida bindande nationella eller internationella regelverk.

Artikel 12 – Förhållande till andra regelverk

Kapitel 4 – SLUTBESTÄMMELSER

1. Europarådets landskapspris är en utmärkelse som kan tilldelas lokala och regionala myndigheter och grupperingar av sådana myndigheter som, inom ramen för en konventionsparts landskapspolitik, har infört en politik eller åtgärder för att skydda, förvalta och/eller planera sitt landskap som har visat sig vara hållbara och därför kan tjäna som ett exempel för andra lokala myndigheter i Europa. Utmärkelsen kan även tilldelas icke-statliga organisationer som på ett särskilt förtjänstfullt sätt har bidragit till skydd, förvaltning eller planering av landskap.
2. Ansökningar om Europarådets landskapspris skall inges av parterna till de expertkommittéer som avses i artikel 10. Lokala och regionala myndigheter på ömse sidor om en nationsgrens och grupperingar av berörda lokala och regionala myndigheter kan ansöka, om de förvaltar det ifrågavarande landskapet gemensamt.
3. Ministerkommittén skall, på förslag av de expertkommittéer som avses i artikel 10, fastställa och offentliggöra kriterierna för tilldelning av Europarådets landskapspris, antra regler för detta och tilldela priset.
4. Tilldelningen av Europarådets landskapspris skall uppmuntra dem som får priset att på ett hållbart sätt säkerställa skydd, förvaltning och/eller planering av de berörda landskapsområdena.

Artikel 11 – Europarådets landskapspris

3. Expertkommittéerna skall föreslå ministerkommittén kriterierna för tilldelning av och reglerna för Europarådets landskapspris.
2. Efter varje möte i expertkommittéerna skall Europarådets generalsekreterare överända en rapport till ministerkommittén om det arbete som har utförts och om hur konventionen fungerar.
1. Europarådets ministerkommitté skall ge de behövliga berörda expertkommittéer som tillsatts enligt artikel 17 i Europarådets stadga i uppdrag att ansvara för uppföljningen av genomförandet av konventionen.

Artikel 10 – Uppföljning av genomförandet av konventionen

Kapitel 3 – EUROPEISKT SAMARBETE

Artikel 7 – Internationella riktlinjer och program

Parterna förbinder sig att samarbeta om beaktandet av landskapsdimensionen i internationella riktlinjer och program och att, när det är relevant, rekommendera att landskapsbetraktning tas med i dessa.

Artikel 8 – Ömsesidigt bistånd och informationsutväxling

Parterna förbinder sig att samarbeta för att ge de åtgärder som vidtas enligt artiklarna i denna konvention ökad effektivitet och i synnerhet

a) ge varandra tekniskt och vetenskapligt bistånd i landskapsfrågor genom att samla och utvärdera erfarenheter och resultat av forskningsprojekt,

b) främja utväxling av landskapspecialister, i synnerhet för utbildning och information,

c) utväxla information om alla frågor som omfattas av bestämmelserna i konventionen.

Artikel 9 – Landskap som går över riksgränser

Parterna skall uppmuntra samarbete över riksgränser på lokal och regional nivå och, om nödvändigt, utarbeta och genomföra gemensamma landskapsprogram.

D. Mål för landskapskvalitet
Varje part förbinder sig att utarbeta mål för landskapskvalitet för de landskap som har kartlagts och värderats i enlighet med artikel 5 c.

E. Genomförande

För att genomföra landskapspolitiken förbinder sig varje part att inrätta instrument som syftar till att skydda, förvalta och/eller planera landskapet.

Artikel 6 – Särskilda åtgärder

A. Ökad medvetenhet

Varje part förbinder sig att öka medvetenheten i det civila samhället, privata organisationer och hos offentliga myndigheter om landskapens värde, deras roll och om förändringar i landskapen.

B. Utbildning

Varje part förbinder sig att främja

- a) utbildning för specialister i landskapsvärdering och landskapsförvaltning,
- b) värvarenskapliga utbildningsprogram i landskapspolitik, skydd, förvaltning och planering av landskap, för yrkesmän i den privata och offentliga sektorn och för berörda organisationer,

c) kurser på skolor och universitet som, inom de berörda ämnesområdena, tar upp landskaps värden och frågor som uppkommer i samband med skydd, förvaltning och planering av landskap.

C. Kartläggning och värdering

1. Varje part förbinder sig att, med aktiv medverkan av berörda parter, i enlighet med artikel 5 c, och i syfte att förbättra kunskapen om sina landskap

- a)
 - i) att kartlägga sina egna landskap över hela sitt territorium,
 - ii) att analysera landskapens särdrag och de krafter och påtryckningar som omandlar dem,
 - iii) att lägga märke till förändringar,

b) att värdera de landskap som har kartlagts på detta sätt, och ta hänsyn till de särskilda värden som berörda parter och den berörda befolkningen till skriver dem.

2. Dessa kartläggnings- och värderingsarbete skall vägledas av den utväxling av erfarenheter och metoder som organiseras mellan parterna på europeisk nivå i enlighet med artikel 8.

Varje part förbinder sig:

a) att i lag erkänna landskapet som en väsentlig beståndsdel i människornas omgivning, ett uttryck för mångfalden i deras gemensamma kultur- och naturarv samt en grund för deras identitet,

b) att fastlägga och genomföra en landskapspolitik som tar sikte på skydd, förvaltning och planering av landskap genom att vidta de särskilda åtgärder som anges i artikel 6,

c) att införa förfaranden för medverkan från allmänheten, lokala och regionala myndigheter och andra parter med intresse för att utforma och genomföra den landskapspolitik som anges i punkt b ovan,

d) att integrera landskap i sin regional- och stadsplaneringspolitik och i sin politik inom kultur, miljö, jordbruk och ekonomi samt på det sociala området samt i alla andra politikområden som kan ha direkt eller indirekt inverkan på landskap.

Artikel 5 – Allmänna åtgärder

Varje part skall genomföra denna konvention, i synnerhet artiklarna 5 och 6, enligt sin egen kompetensfördelning, i enlighet med sina grundläggande principer och administrativa ordningar, och i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen, samtidigt som hänsyn tas till den europeiska konventionen om kommunal självstyrelse. Utan att göra avsteg från bestämmelserna i denna konvention skall varje part harmonisera genomförandet av denna konvention med sin egen politik.

Artikel 4 – Ansvarsfördelning

Kapitel 2 – NATIONELLA ÅTGÄRDER

Konventionens mål är att främja skydd, förvaltning och planering av landskap samt att organisera europeiskt samarbete i landskapsfrågor.

Artikel 3 – Mål

Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 15 är denna konvention tillämplig på parternas hela territorium och omfattar natur-, landsbygds-, stads- och förortsområden. Den inbegriper landområden, inlandsvatten och havsområden. Den avser landskap som kan anses som särskilt värdefulla såväl som vardagliga landskap och degraderade landskap.

Artikel 2 – Tillämpningsområde

Kapitel 1 – ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1 – Definitioner

I denna konvention avses med

- a) "landskap": ett område sådant som det uppfattas av människor och vars karaktär är resultatet av påverkan av och samspel mellan naturliga och/eller mänskliga faktorer,
- b) "landskapspolitik": berörda myndigheters utformning av generella principer, strategier och riktlinjer som gör det möjligt att vidta särskilda åtgärder i syfte att skydda, förvalta och planera landskap,
- c) "mål för landskapskvalitet": berörda myndigheters formulering, för ett särskilt landskap, av allmänhetens önskemål med avseende på landskapskaraktern i deras livsmiljö,
- d) "landskapspsyki": åtgärder för att bevara och upprätthålla ett landskaps utmärkande eller karaktäristiska drag, när det är berättigat på grund av dess natur- och kulturmiljövärde som en följd av dess naturliga utformning och/eller av mänsklig verksamhet,
- e) "landskapsförvaltning": åtgärder för att säkerställa en regelbunden skötsel av ett landskap, så att förändringar som orsakas av sociala, ekonomiska och miljömässiga processer styrs och samordnas, med sikte på en hållbar utveckling,
- f) "landskapsplanering": kraftfulla framtidsinriktade åtgärder för att förbättra, återställa eller skapa landskap.

som önskar uppfylla allmänhetens önskan att kunna glädja sig åt landskap av hög kvalitet och att spela en aktiv roll i utvecklingen av landskapen; *som tror* att landskapet är en viktig beståndsdel i det enskilda och sociala välbefinnandet och att skydd, förvaltning och planering av landskap medför rättigheter och skyldigheter för alla;

som beskriver befintliga internationella rättsakter om skydd och förvaltning av natur- och kulturarv, region- och markanvändningsplanering, kommunal självstyrelse och samarbete över gränserna, i synnerhet konventionen om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö (Bern den 19 september 1979), konventionen om skydd för byggnadskulturarv i Europa (Granada den 3 oktober 1985), den europeiska konventionen om skydd för det arkeologiska kulturarvet (reviderad) (Vallera den 16 januari 1992), den europeiska ramkonventionen om samarbete över riksgränser mellan lokala och regionala samhällsorgan (Madrid den 21 maj 1980) och tilläggsprotokollen till denna, den europeiska konventionen om kommunal självstyrelse (Strasbourg den 15 oktober 1985), konventionen om biologisk mångfald (Rio den 5 juni 1992), konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv (Paris den 16 november 1972) och konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslut och rätt till prövning i miljöfrågor (Århus den 25 juni 1998);

som erkänner att de europeiska landskapens kvalitet och mångfald utgör en gemensam resurs och att det är viktigt att samarbeta om skydd, förvaltning och planering av denna resurs;

som önskar erbjuda ett nytt instrument som uteslutande avser skydd, förvaltning och planering av all landskap i Europa;

har kommit överens om följande:

Inledning

Europarådets medlemsstater som undertecknat denna konvention,

som beaktar att Europarådets mål är att uppnå en ökad sammanhållning mellan dess medlemmar, för att värna om och förverkliga de ideal och principer som utgör deras gemensamma arv, och att detta mål fullföljs i synnerhet genom överenskommit på det ekonomiska och sociala området;

som är angelägna om att uppnå en hållbar utveckling grundad på ett balanserat och harmoniskt förhållande mellan sociala behov, ekonomisk verksamhet och miljö;

som konstaterar att landskapet spelar en viktig roll av allmänt intresse på den kulturella, ekologiska, miljömässiga och sociala planer, och utgör en resurs som är gynnsam för ekonomisk verksamhet och att skydd, förvaltning och planering av landskap kan bidra till att skapa arbetsvillfallen;

som är medvetna om att landskapet bidrar till att skapa lokala kulturer och att det är en grundläggande beståndsdel i den europeiska natur- och kulturarvet, som bidrar till människornas välbefinnande och till att stärka den europeiska identiteten;

som erkänner att landskapet är en viktig del av människornas livskvalitet överallt: i stadsområden och på landsbygden, i såväl degraderade områden som områden med av hög kvalitet, i såväl vardagliga områden som områden som anses vara särskilt vackra;

som konstaterar att utvecklingen av produktions teknikerna inom jordbruk, skogsbruk, industri och gruvidrift samt inom regional planering, stadsplanering, transport, infrastruktur, turism och fritidsliv samt, mer generellt, förändringar i världsekonomi i många fall påskyndar omvandlingen av landskapen;

Landskapskonventionen i Finland

Finland har förbundit sig att främja målsättningsarna i den europeiska landskapskonventionen. Finlands lagstiftning, förvaltningsprogram och praxis uppfyller konventionens grundläggande förpliktelser. Markanvändnings- och bygglagen, naturvårdslagen, formlinneslagen, jord- och skogsbrukslagstiftningen och andra bestämmelser som påverkar miljöns skönhets- och kulturvärden hjälper till att främja målsättningsarna i konventionen.

T.ex. de riksomfattande målen för områdesanvändning i enlighet med markanvändnings- och bygglagen förpliktar till att värna om landskapets värden på alla nivåer vid planering av områdesanvändning. Planläggningen förutsätter samarbete mellan myndigheter och medborgare. Dialogen mellan medborgare, organisationer och myndigheter har stor betydelse för vilka konsekvenser många projekt har för landskapet.

Genomförandet av landskapskonventionen förutsätter att medborgarnas medvetenhet i frågor som rör landskapet ökar. Europarådets landskapspris som tilldelas vartannat år gör konventionen känd bland allmänheten och ger erkännande till lokala och regionala myndigheter och medborgarorganisationer som på ett betydande sätt har främjat värnandet av landskapet.

Landskapets mångfald

Landskapen avspeglar det europeiska kultur- och miljöarvets mångfald. Landskapen har en stor betydelse som människornas livsmiljö. Landskapets konventionen skapades för att trygga detta gemensamma arv och dess mångfald av värden. Den förpliktar myndigheterna till att värna om landskapets värden och uppmuntrar medborgarnas delaktighet i beslut som rör landskapen. Konventionen omfattar både naturliga landskap, odlingslandskap på landsbygden och byggda stadslandskap. Till den hör även vardagliga miljöer och områden av sämre kvalitet.

Landskapet består av olika element och är en helhet som omformas ständigt, såväl genom mänskliga aktiviteter som via naturliga processer. Det är viktigt att landskapets värden identifieras, i synnerhet pga. förändrad markanvändning. För att landskapets naturliga drag ska kunna bevaras, måste man känna till dess historia och uppbyggnad. På basis av dessa kan landskapets väsentliga värden och drag bevaras.

MUSEOVIRASTO

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

Europeisk landskapskonvention

Den europeiska landskapskonventionen är Europarådets konvention som syftar till att skydda, främja vård och planering av landskap samt öka arbetet kring landskapsfrågor inom Europa. Konventionen strävar efter att öka medvetenheten om landskapets värde, betydelse och om förändringar i landskapet. Landskapskonventionen är en del av Europarådets konventioner som behandlar kulturarver och kulturmiljön.

Den europeiska landskapskonventionen undertecknades i Florens i oktober 2000. Landskapskonventionen har undertecknats av 35 medlemsstater i Europarådet och den har trätt i kraft i 29 länder. Vid genomförandet av konventionen används nationella medel och den anpassas till förhållandena i varje land. I Finland har konventionen och till den hörande lagen varit i kraft sedan 1 april 2006.

EUROPEISK LANDSKAPSKONVENTION